7 ★ RR(B)/300/4519

B

ಒಟ್ಟು ಮುದ್ರಿತ ಪುಟಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 12]
Total No. of Printed Pages : 12]
ಒಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 38]
Total No. of Questions : 38]

CCE RR
UNREVISED
REDUCED SYLLABUS

Question Paper Serial No. **300**

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : 85-M
Code No. : 85-M

ವಿಷಯ : ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ (समाज विज्ञान)

Subject : SOCIAL SCIENCE

(ಮರಾಠಿ ಮಾಧ್ಯಮ / Marathi Medium)

(ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಶಾಲಾ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ / Regular Repeater)

ದಿನಾಂಕ : 15. 04. 2023] [Date : 15. 04. 2023
ಸಮಯ : ಬೆಳಗ್ಗೆ 10-30 ರಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 1-45 ರವರೆಗೆ] [Time : 10-30 A.M. to 1-45 P.M.
ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 80] [Max. Marks : 80

विद्यार्थ्यांना सामान्य सुचना :

1. प्रश्नपत्रिकेमध्ये वस्तुनिष्ठ आणि विवरणात्मक प्रकारचे 38 प्रश्न आहेत.
2. प्रश्नपत्रिका विरुद्ध बाजूच्या आच्छादनाने सील (बंद) करण्यात आली आहे. परीक्षा सुरू झाल्यावर उजव्या बाजूने कापून तुम्हाला ती प्रश्नपत्रिका उघडावयाची आहे. प्रश्नपत्रिकमधील सर्व प्रश्न असलेली पाने व्यवस्थित आहेत की नाहीत ते तपासून पहा.
3. वस्तुनिष्ठ आणि विवरणात्मक प्रश्नांसाठी दिलेल्या सूचनांचे पालन करा.
4. उजव्या बाजूच्या कडेला (काठावर) असलेली संख्या ही त्या प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शविते.
5. प्रश्नांची उत्तरे सोडविण्यासाठी दिलेला जास्तीत जास्त वेळ प्रश्नपत्रिकेच्या पृष्ठावर वरील भागात दिलेला आहे. त्यामध्ये प्रश्नपत्रिका वाचण्यासाठी 15 मिनिटे समाविष्ट करण्यात आलेली आहेत.

[Turn over

येथून कापा.

TEAR HERE TO OPEN THE QUESTION PAPER
प्रश्न पत्रिका येथून कापून उघडा.

Tear here

I. खालील प्रत्येक प्रश्नाला किंवा अपूर्ण वाक्यांशाला चार बहुपर्यायी उत्तरे दिलेली आहेत. बरोबर असलेला पर्याय निवडून त्याच्या इंग्रजी मुळाक्षरासह पूर्ण उत्तर दिलेल्या उत्तर पत्रिकेमध्ये लिहा : **8 × 1 = 8**

1. सर्वात प्रथम यानी सहाय्यक सैन्य पद्धत स्विकारली –

   (A) अवधचा नवाब

   (B) जुनागढचा नवाब

   (C) हैद्राबादचा निजाम

   (D) ग्वालियरचा सिंधिया

2. गावा या साली भारतीय संघराज्यात सामोल झाला –

   (A) 1951 (B) 1961

   (C) 1953 (D) 1963

3. भारताच्या पहिला महिला राष्ट्रपती या आहेत.

(A) इंदिरा गांधी

(B) प्रतिभा सिंग पाटील

(C) सूचेता क्रिपलानी

(D) द्रोपदी मूर्मू

4. ''अस्पृश्यता ही जातोय पद्धतीला लागलेला कलंक आहे'' असे यानी म्हटले –

(A) महात्मा गांधीजी

(B) डॉ. बी. आर. आंबेडकर

(C) जोतिबा फूले

(D) दयानंद सरस्वती

5. राजेशने एक दूरदर्शन संच (TV) पंचवीस हजार रुपयाला खरेदी केला आणि दोन दिवसात तो खराब झाला. दूरदर्शन कंपनो त्याची तक्रार मान्य करीत नांही तर त्याने या ठिकाणी तक्रार नोंदविली पाहिजे –

(A) जिल्हा ग्राहक मंच

(B) राज्य ग्राहक आयोग

(C) राष्ट्रीय ग्राहक आयोग

(D) तालूका ग्राहक मंच

6. सीमा रस्ते निर्माण करणे आणि देखभाल करणे हे यांच्या कडून केले जाते –

(A) भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधीकरण

(B) सीमा सार्वजनिक बांधकाम खाते

(C) भारताचे सीमा सुरक्षा दल

(D) भारतीय सोमा रस्ते प्राधीकरण

7. राष्ट्रीय उत्पन्नाला एकूण लोकसंखेने भागले असता आम्हाला हे मिळते –

(A) दरडोई पूरवठा

(B) दरडोई मागणी

(C) दरडोई उपयोग

(D) दरडोई उत्पन्न

8. कैगा विरोधी चळवळीचे नेतृत्व यानी केले –

(A) सुंदरलाल बहूगुणा

(B) शिवराम कारंथ

(C) मेधा पाटकर

(D) कुसूम सोरब

II. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी एका वाक्यात / मुद्यात उत्तर लिहा : 8 × 1 = 8

9. वेलस्लीने सहाय्यक सैन्य पद्धतीची ओळख का करुन दिली ?

10. पहिल्या भारतीय स्वातंत्र्याच्या युद्धाचे तत्कालिन कारण काय होते ?

11. जातीयवाद म्हणजे काय ?

12. सामाजिक स्तर म्हणजे काय ?

13. 'काल बैसाखी' म्हणजे काय ?

14. भारतात मँग्रोव्ह अरण्ये कोणत्या ठिकाणी आढळतात ?

15. राष्ट्रीय उत्पन्न म्हणजे काय ?

16. बँक कोणत्या प्रकारच्या खात्यांतून सेवा कर गोळा करते ?

III. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी दोन ते चार वाक्यात / मुद्यात उत्तर लिहा :

8 × 2 = 16

17. बेरोजगाराची समस्या सोडविण्यासाठी भारत सरकारने कोणते उपाय हाती घेतले आहेत ?

किंवा

भारतातील दहशतवाद नियंत्रणासाठी हाती घेण्यात आलेले उपाय काय आहेत ?

18. ''सर्व राष्ट्रात सामान्यपणे सामाजिक स्तर आढळून येत नाही.'' वर्णन करा.

किंवा

दंगलच्या स्वरूपाचे वर्णन करा.

19. ''ब्रिटिशानी 1909 च्या भारतीय शासनाच्या कायद्याचा भारतात फोडा आणि राज्य करा या साठी वापर केला.'' या वाक्याचे समर्थन करा.

20. 1857 च्या भारतीय स्वातंत्र्याच्या पहिल्या युद्धाचे परिणाम काय आहेत ?

21. भारतात पाणी पुरवठ्याची आवश्यकता फार आहे. का ?

22. उष्णकटिबंधातील चक्री वादळे अत्यंत विनाशकारी असतात. का ?

23. विकसनशील देशांची वैशिष्ट्ये काय आहेत ?

24. ग्राहक संरक्षण कायद्याची प्रमुख उद्दिष्टे काय आहेत ?

IV. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी सहा वाक्यात / मुद्यात उत्तरे लिहा : 9 × 3 = 27

25. हलगलीच्या शिकाऱ्यांनी ब्रिटीशा विरुद्ध केलेल्या बंडाचे वर्णन करा.

26. बक्सारच्या लढ़ाईचे परिणाम स्पष्ट करा.

27. प्रार्थना समाजचे उद्देश काय आहेत ?

किंवा

मवाळमतवादीनी ब्रिटिश सरकार पूढे मांडलेल्या मागण्या काय आहेत ?

28. मानवी हक्कांची अमलबजावणी करण्यासाठी भारत कसा प्रयत्न करीत आहे ?

29. असंघटित क्षेत्रातील कामगार सामोरे जात असलेल्या आव्हानांची यादी तयार करा.

30. मातीची झीज (धूप) अनेक समस्याना कारण ठरते. स्पष्ट करा.

31. भारताच्या पूर्व किनारपट्टीवर आढळणाऱ्या प्रमुख बंदरांची यादी तयार करा.

किंवा

भूकंपाच्या सावधगिरी उपायांची यादी तयार करा.

32. महिला सबलीकरणासाठी स्व-सहाय्य संघ पाठिंबा देतात. समर्थन करा.

किंवा

महिला ग्रामीण विकासात महत्वाची भूमिका बजावतात. समर्थन करा.

33. उद्योजकांची वैशिष्ट्ये लिहा.

किंवा

बँक आपल्या ग्राहकाना पुष्कळ सेवा देते. वर्णन करा.

V. खालील प्रश्नांची प्रत्येको आठ वाक्यात / मुद्यात उत्तर लिहा : 4 × 4 = 16

34. काश्मिरचे भारतीय संघराज्यातील विलिनिकरण हे इतर संस्थानापेक्षा वेगळे आहे. कसे ?

35. सध्याच्या दिवसात भारत आणि चीन यांच्यातील संबंध तणावाचे बनले आहेत. का ?

36. "भारतीय अर्थव्यवस्थेत शेती फार महत्वाची भूमिका बजावते." स्पष्ट करा.

37. भारतीय स्वातंत्र्याच्या पहिल्या युद्धाच्या राजकोय आणि आर्थिक कारणांचे वर्णन करा.

किंवा

जालियनवाला बाग हत्याकांडचे वर्णन करा.

VI. 38. **भारताच्या नकाशाचा आराखडा काढा आणि त्यामध्ये खालील ठिकाणे दाखवा :** **1 + 4 = 5**

a) $82\frac{1}{2}^{o}$ पूर्व रेखांश

b) कोची

c) विशाखापटणम

d) कोयना.

अंध विद्यार्थ्यांसाठी पर्यायी प्रश्न : (प्रश्न संख्या 38 च्या ऐवजी)

नदी खोऱ्यातील बहुउद्देशीय योजनेचे प्रमुख उद्देश कोणते ? **5**